

Vereniging Liberaal Wormerland

Onderwerp: Samenwerking WOL

MdV,

Vanavond spreken wij in deze voorronde over de eventuele ambtelijke samenwerking tussen de gemeenten Wormerland, Oostzaan en Landsmeer, de zgn. "WOL-combinatie". Wij hebben hierbij nadrukkelijk afgesproken, dat wij vanavond nog geen oordeel over de eventuele samenwerking zouden uitspreken, noch hierover een beslissing zouden nemen. Het doel van dit overleg is kaderstellend, waarbij de gemeenteraad de kans wordt geboden om vanuit haar eigen verantwoordelijkheid nadere randvoorwaarden voor de beoogde samenwerking aan te geven.

Onze fractie gaat er dan ook vanuit dat het college op basis van hetgeen wij vanavond naar voren zullen brengen, ons een terugkoppeling zal geven op grond waarvan in een volgende voorronde tot besluitvorming kan worden overgegaan. Graag willen wij van het college vernemen of ook het college deze gang van zaken voor vanavond ondersteunt.

Voorzitter, wij hebben onze inbreng voor vanavond ingedeeld in een aantal hoofdstukjes en ook zullen wij via u een stuk "huisvlijt" aan het college willen overhandigen en het college verzoeken hierop verdere actie te nemen.

1. De samenwerking - het algemene uitgangspunt:

Wij zien de laatste jaren een belangrijke tendens binnen bestuurlijk Nederland, waarbij de centrale overheid taken afstoot en als gedecentraliseerde taken neerlegt bij provincies en/of gemeenten.

De daarbij behorende financiële middelen worden echter niet volledig gedecentraliseerd met als gevolg dat de taakverlegging van de centrale overheid eerder lijkt op verkapte bezuinigingen binnen de centrale overheid zelf dan op een taakoverdracht, welke is gebaseerd op meer efficiency en doelmatigheid.

De gemeenten worden met deze taakoverdracht min of meer voor voldongen geplaatst en het is juist voor de kleinere gemeenten in ons land vaak moeilijker om deze overgedragen taken uit te voeren zonder de lokale burgers hierbij te kunnen ontzien.

Dat er om deze reden wordt gekeken naar mogelijkheden voor samenwerking tussen gemeenten, is voor onze fractie dan ook begrijpelijk en verklaarbaar.

De thans beoogde ambtelijke samenwerking tussen Wormerland, Oostzaan en Landsmeer mag echter in geen geval aanleiding zijn voor nog verdergaande samenwerkingsvormen, zoals bijvoorbeeld een gemeentelijke herindeling, dan wel het op enigerlei andere wijze opgeven van de bestuurlijke zelfstandigheid van de deelnemende gemeenten. Ook willen wij de afstand

tussen bestuur en bewoners niet verder vergroten.

De bestuurlijke organisatie moet voor onze inwoners transparant blijven, de gemeenteraad dient volledig haar eigen verantwoordelijkheden te kunnen behouden en daarvoor ook verantwoording kunnen blijven afleggen aan onze inwoners.

2. De samenwerking - het dualisme:

In maart 2002 werd het dualisme binnen "gemeenteland" ingevoerd.

Uitgangspunt hierbij was de scheiding van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen college en raad.

De raad diende kaders voor het uit te voeren beleid aan te geven, het college moet die taken uitvoeren en de raad dient te controleren in hoeverre de door haar gestelde kaders ook daadwerkelijk werden meegenomen in het uit te voeren beleid.

Uit de stukken blijkt dat de gecombineerde ambtelijke werkzaamheden ook inhouden dat bijvoorbeeld raadsvoorstellen vanuit deze samenwerking worden voorbereid.

Hiertegen is onzerzijds echter geen bezwaar, maar wij koppelen hieraan wel de nadrukkelijke voorwaarde dat de gemeenteraad ten alle tijden vooraf zelf de kaders zal gaan vaststellen voor die ambtelijke voorstellen aan de raad.

Bestuurlijke zelfstandigheid betekent in onze optiek namelijk ook het behoud van onze eigen bestuurlijke vrijheden voor het uit te voeren beleid, waarbij onze gemeente niet al op voorhand met voorstellen zal worden geconfronteerd omdat die voorstellen ook door de gemeenteraden van Oostzaan en/of Landsmeer in die vorm al werden aangenomen.

Onze samenwerking moet dan ook gebaseerd zijn op de dualistische principes, zoals deze in de wetgeving zijn verankerd.

3. De samenwerking - toetreding en uittreding:

De beoogde samenwerking betreft drie gemeenten, te weten:

- * Wormerland
- * Oostzaan
- * Landsmeer

Het is echter niet onwaarschijnlijk om te veronderstellen dat in een volgende fase ook andere gemeenten zich zouden willen aansluiten bij onze samenwerking.

Onze fractie is hierbij van mening, dat indien ook andere gemeenten willen toetreden tot onze samenwerking, die toetreding alleen maar mogelijk is nadat niet alleen de colleges van B&W en de burgemeesters van de deelnemende gemeenten daartoe hun akkoord geven, maar ook de deelnemende gemeenteraden hiertoe hun goedkeuring hebben gegeven. Wij zien dit als een vereiste voor de samenwerking.

Ook willen wij in de regeling opgenomen zien op welke wijze een gemeente uit de regeling kan stappen, wij willen derhalve een goede uittrede-regeling opgenomen zien in de samenwerkingsovereenkomst.

De ervaringen met het ROA hebben ons geleerd dat juist dit soort regelingen goed moeten worden verankerd.

Uit mijn eigen ervaringen in de raad van eerst Wormer en later Wormerland heb ik geleerd dat

een lichte regeling vaak de neiging heeft een zware regeling te worden, waarbij gemeenten hun eigen taken en bevoegdheden overdragen en daardoor grip verliezen op de lokale omstandigheden, die ons als onafhankelijke gemeenten ook zo bijzonder maken. Dit willen wij met deze beoogde regeling voorkomen voor nu, voor morgen, maar ook voor overmorgen en verder!

Onze bestuurlijke zelfstandigheid mag op geen enkele wijze worden aangetast en die opdracht leggen wij dan ook graag neer bij het college voor de verdere uitwerking van deze samenwerking.

4. De samenwerking - het recht van veto:

De drie beoogde partners binnen de samenwerking zijn niet van gelijke grootte.

De inwonertallen van Oostzaan en Landsmeer tezamen zijn ongeveer gelijk aan het inwonertal van Wormerland.

Toch vinden wij dat wij dit "overwicht" in aantallen niet mogen misbruiken. Ook willen wij echter niet geconfronteerd worden met besluiten van Oostzaan en Landsmeer, welke besluiten niet de onze kunnen zijn.

Stelt u als voorbeeld eens voor dat Oostzaan en Landsmeer de ambtelijke organisatie willen uitbreiden en de kosten voor die uitbreiding gaan ook drukken op onze eigen Wormerlandse budget.

In zo'n geval willen wij over een dergelijk voorstel ons veto kunnen uitspreken. Wij willen hierbij dus niet worden overvallen met meerkosten zonder dat wij zelf binnen onze eigen beleidsvrijheid die meerkosten zouden willen betalen.

In financiële zin moeten de deelnemende gemeenteraden dan ook kunnen beschikken over een recht van veto.

Ook dit willen wij graag opgenomen zien in de regeling.

5. De samenwerking - de kaders:

Voorzitter, onze fractie wil graag de volgende kaders stellen voor de beoogde samenwerking:

- * De gemeenten dienen nu en in de toekomst hun volledige bestuurlijke zelfstandigheid te behouden.
- * De gemeenten dienen hun eigen beleids- en uitvoeringskaders vast te kunnen stellen
- * De lokale dienstverlening dient verbeterd te worden.
- * Het bestuur van de gemeente dient transparant te blijven voor haar inwoners
- * De gemeenten blijven nu en in de toekomst zelf verantwoordelijk voor hun financiële positie.
- * De kosten van de ambtelijke organisaties dienen gelijk te blijven. Wanneer als gevolg van het overhevelen van rijkstaken meer kosten gemaakt moeten worden, dan zullen de deelnemende gemeenteraden hiermee moeten instemmen, mede ook gelet op het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals deze is verankerd in de gemeentewet. Een deelnemende gemeente krijgt hierbij gemotiveerd een recht van veto.
- * In de samenwerking moet een goede regeling worden opgenomen voor toetreding en uittreding van deelnemende gemeenten.
- * De rechten van de gemeenteraden, zoals vastgelegd in de wetgeving rondom het dualisme dienen ge-eerbiedigd en opgenomen te worden in de samenwerkingsregeling. De raden moeten kaders kunnen stellen voor het beleid, deze mogen nooit vanuit de gecombineerde ambtelijke organisatie aan gemeenten worden opgelegd.

* Wij zien een samenwerking gestalte krijgen op basis van de WGR, waarbij niet alleen de deelnemende colleges en burgemeesters, maar ook de deelnemende gemeenteraden hun goedkeuring dienen te geven.
Ook de toetreding van nieuwe leden kan alleen als alle genoemde bestuursorganen hieraan hun goedkeuring hebben verleend

Voorzitter, deze kaders willen wij graag meegeven aan het college ten behoeve van het verdere proces.

Zoals eerder al gesteld gaan wij er zondermeer vanuit dat met deze kaders rekening zal worden gehouden en dat wij een goede terugkoppeling gaan krijgen van het college wat er met deze kaders is gebeurd en op welke wijze deze kunnen worden ingevuld.

Op grond van die terugkoppeling zal onze fractie uiteindelijk ook een besluit moeten nemen over de beoogde samenwerking en de consequenties daarvan.

6. De "BEL-combinatie":

Voorzitter, de gemeenten Wormerland, Oostzaan en Landsmeer zijn niet meer uniek in het zoeken naar een oplossing om gezamenlijk een ambtelijke organisatie op te bouwen.

De gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren (de zgn. "BEL-combinatie") is ons met ingang van 1 januari 2008 al voorgegaan.

Binnen deze combinatie is een gemeenschappelijke ambtelijke organisatie al enige maanden actief.

Ook hier betreft het een gemeenschappelijke werkorganisatie tussen de drie deelnemende gemeenten, met een gezamenlijke grootte als de "WOL-combinatie", namelijk gezamenlijk zo'n 32.000 inwoners.

De gemeenten proberen met deze samenwerking eveneens hun dienstverlening aan hun burgers te kunnen vergroten, maar proberen ook de kwetsbaarheid van hun gemeenschappelijke ambtelijke organisatie te kunnen verkleinen.

Ook binnen de "BEL-combinatie" blijven de gemeenten zelfstandig. Zij behouden met alle rechten en plichten hun eigen gemeenteraden en hun eigen colleges van B&W.

Enkele ambtenaren blijven daarnaast werkzaam binnen de eigen gemeenten als ondersteuning en ook de griffies van de gemeenten behouden elk hun eigen zelfstandigheid onder aansturing van de afzonderlijke gemeenteraden.

Binnen de "BEL-combinatie" heeft men eveneens gekozen voor een samenwerking, gebaseerd op de WGR. Echter, in deze regeling hebben de gemeenteraden weinig invloed, zij het dat bij toetreding van nieuwe leden of bij uittreding de gemeenteraden wel hieraan hun goedkeuring dienen te geven.

Voorzitter, het lijkt onze fractie een goed idee om eens met vertegenwoordigers van de gemeenteraden van de "BEL-combinatie" om tafel te gaan zitten om van hen zelf te kunnen vernemen hoe zij het proces tot samenwerking hebben ervaren, welke punten zij daarbij als kaders hebben meegegeven, hoe zij achteraf die punten hebben ervaren en welke eventuele valkuilen zij hebben ondervonden tijdens de procesgang.

Ook willen wij van hen weten of zij bij een nieuwe start voor deze samenwerking zaken

anders zouden hebben aangepakt of niet en waarom dat zo zou zijn.

Onze fractie is van mening dat wij veel kunnen leren van de opgedane ervaringen binnen de "BEL-combinatie" en dat wij wellicht met die kennis eventuele fouten, zo die er zouden zijn, kunnen voorkomen. Ook kunnen wij leren van de sterke kanten van het aldaar gevolgde proces.

Waarom, voorzitter, zelf een nieuw wiel uitvinden, als men dat elders de afgelopen twee jaren al heeft uitgevonden?

Ik heb een compleet informatie-setje samengesteld rondom de samenwerking van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren.

Ik wil, voorzitter, via u dit setje aanbieden aan het college en daarbij aan het college verzoeken om afschriften van dit informatie-setje ook aan de verschillende fracties ter hand te stellen.

Verder zouden wij de griffie opdracht willen geven om een samenkomst met vertegenwoordigers uit de raden van de "BEL-gemeenten" te organiseren, zodat wij uit hun mond hun ervaringen in positieve, maar ook in negatieve zin kunnen vernemen als leermoment voor ons zelf, zodat wij met die kennis ook kunnen komen tot goede besluiten.

Hiermee, voorzitter, willen wij onze eerste termijn afsluiten.

